

ASISTENT PEDAGOGA

PRAKTICKÝ RÁDCE

UKÁZKA

www.vlavici.cz

**ASISTENT
PEDAGOGA
PRAKTICKÝ RÁDCE**

Autoři: PhDr. Martin Staněk, Mgr. Bc. Jana Okrouhlá, Mgr. Bc. Martina Kneslová,
Mgr. et Mgr. Šárka Smitková, Mgr. Bc. Lenka Fialová Bauerová

Odborná recenze: doc. PhDr. Markéta Švamberk Šauerová, Ph.D.

Mgr. Iveta Řezníčková, Dis.

Jazyková korektura: Mgr. Veronika Štroblová

Sazba: Michal Brzica

Vydalo nakladatelství V lavici s. r. o. jako svou 121. publikaci

154 stran. Vydání první, 2022

ISBN: 978-80-88466-04-8

Tisk: Garamond s. r. o.

V lavici s. r. o.

Prosecká 524/26

180 00 Praha 8

www.vlavici.cz

**ASISTENT
PEDAGOGA
PRAKTICKÝ RÁDCE**

UKÁZKA

Obsah

I.	Asistent pedagoga	Staněk a Okrouhlá	9
	<ul style="list-style-type: none"> • Podpůrná opatření • Legislativní zakotvení • Kvalifikační požadavky • Zavedení pozice AP v procesu školství		
II.	Pracovní náplň asistenta pedagoga	Kneslová, Okrouhlá, Bauerová	20
	<ul style="list-style-type: none"> • Nižší a vyšší úroveň činnosti • Přímá a nepřímá pedagogická činnost • Desatero asistenta pedagoga		
III.	Asistent pedagoga – osobní asistent – školní asistent	Kneslová	25
IV.	Osobnost asistenta pedagoga	Staněk	27
	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnostní rysy asistenta pedagoga • Předcházení syndromu vyhoření • Vzdělávání AP		
V.	Spolupráce asistenta pedagoga	Staněk, Kneslová	30
	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce AP a pedagoga • Spolupráce AP a zákonných zástupců žáka • Spolupráce AP a žáků		
VI.	Školní rok asistenta pedagoga	Všichni autoři	34
VII.	Vzdělávání žáků se SVP (Základní pojmy k oblasti, konkrétní metody, druhy pomůcek....)	Okrouhlá	37
	1. Vzdělávání žáků s tělesným postižením	Kneslová	38
	2. Vzdělávání žáků se zrakovým postižením	Okrouhlá	47
	3. Vzdělávání žáků se sluchovým postižením	Smitková	63

4. Vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností	Smitková	76
5. Vzdělávání žáků s poruchou chování	Bauerová	87
6. Vzdělávání žáků s mentálním postižením	Kneslová	101
7. Vzdělávání žáků s poruchou autistického spektra	Okrouhlá	105
8. Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení	Staněk	124
9. Vzdělávání žáků s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění	Staněk	135
10. Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem	Okrouhlá	140
VIII. Portfolio		144
IX. Slovník pojmů		145
X. Tipy pro asistenty pedagoga		148
O autorech		149
Seznam obrázků		151

UKÁZKA

Úvodní slovo

Dnes již skoro každé školské zařízení (mateřská škola, základní škola, střední škola) má svého asistenta pedagoga, který pracuje se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Asistent pedagoga je pedagogický pracovník, který se velmi často setkává s úplně stejnými požadavky ze strany žáků a zákonných zástupců, jaké jsou kladeny na učitele.

Kompetence asistenta pedagoga by měla být dána na každé škole, každý asistent by měl přesně vědět, co bude jeho náplní práce, o jakého žáka se bude starat, jak bude pracovat s konkrétními žáky se SVP nebo i s celou třídou. Dostává se Vám do ruky publikace – Asistent pedagoga – praktický rádce, kterou pro Vás připravili zkušení pedagogové a speciální pedagogové, kteří působí v praxi. Publikace si klade za cíl aktualizovaně a jednoduše popsat konkrétní vzdělávací aktivity žáků s různými druhy postižení, kromě těchto praktických kapitol jsme se zaměřili i na téma asistenta pedagoga, jeho osobnost, rizika i následnou spolupráci se všemi těmi, se kterými asistenti pedagoga spolupracují (žák, pedagogové, zákonný zástupce, organizace).

Věřím, že publikace, kterou držíte v ruce, pomůže nejen praktickými radami, ale možná inspiruje i pro další práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

PhDr. Martin Staněk a kol.

I.

Asistent pedagoga

Mgr. Bc. Lenka Fialová Bauerová, Mgr. Bc. Jana Okrouhlá, PhDr. Martin Staněk

V našem školství během několika málo let došlo k významným změnám. Dne 1. 6. 2016 vešla v platnost Vyhláška č. 27 / 2016 Sb. o vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, která „nastartovala“ společné vzdělávání. Tedy vzdělávání dětí, žáků a studentů, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění či užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Školy a školská zařízení je poskytují bezplatně.

Mezi podpůrná opatření patří:

- poradenská pomoc školy a školského poradenského zařízení,
- úprava organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- úprava podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- úprava očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- využití asistenta pedagoga, druhého pedagogického pracovníka, speciálního pedagoga či školního psychologa,
- využití tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Jedním z podpůrných opatření je využití asistenta pedagoga ve výuce v předškolním, základním

i středním vzdělávání. V této kapitole se tedy budeme věnovat postavení asistenta pedagoga ve školském systému.

V současném školství se setkáváme s různými pojmy např. asistent pedagoga, asistent pedagoga jako podpůrné opatření, školní asistent. Na úvod je tedy nutné si jednotlivé pracovní pozice od sebe odlišit a definovat.

- **Asistent pedagoga** v obecné rovině je pedagogický pracovník, jehož pracovní pozice vychází ze zákona o pedagogických pracovnících č. 563 / 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který vykonává pedagogickou činnost podle školského zákona č. 561 / 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- **Školní asistent** (projektový např. ze šablon) není pedagogický pracovník, jehož pracovní pozice vychází ze zákona o pedagogických pracovnících č. 563 / 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů. Činnost a pracovní náplň vychází z podmínek daného projektu.
- **Asistent pedagoga jako podpůrné opatření** je pedagogický pracovník, jehož pracovní pozice vychází ze zákona o pedagogických pracovnících č. 563 / 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který vykonává pedagogickou činnost podle školského zákona č. 561 / 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů a také podle vyhlášky č. 27 / 2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Legislativně je pozice asistenta pedagoga jako podpůrné opatření zakotvena v následujících dokumentech (přehledně platné k datu 30. 4. 2021):

- Zákon 561 / 2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů
- Zákon o pedagogických pracovnících 563 / 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 27 / 2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných s platností od 1. 9. 2016, ve znění pozdějších novel
  - novelizace Vyhláškou č. 270 / 2017 Sb.
  - novelizace Vyhláškou č. 416 / 2017 Sb. s účinností od 1. 1. 2018
  - novelizace Vyhláškou č. 244 / 2018 Sb. s účinností od 1. 11. 2018
  - novelizace Vyhláškou č. 248 / 2019 Sb. s účinností od 1. 1. 2020
  - novelizace Vyhláškou č. 606 / 2020 Sb. s účinností od 1. 1. 2021

Součástí této Vyhlášky jsou přílohy

příloha č. 1

- část A – přehled podpůrných opatření dle jednotlivých stupňů
- část B – kompenzační pomůcky, speciální učebnice a speciální učební pomůcky

příloha č. 2 – IVP

- Výběr z prováděných předpisů ke společnému vzdělávání

Vyhláška č. 27 / 2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, která byla novelizovaná Vyhláškou č. 248 / 2019 Sb. s účinností od 1. 1. 2020, nám asistenta pedagoga rozdělila na dvě pozice, a to:

- asistent pedagoga jako běžný pedagogický pracovník
- asistent pedagoga jako podpůrné opatření

ASISTENT PEDAGOGA JAKO BĚŽNÝ PEDAGOGICKÝ PRACOVNÍK

Tuto pozici je možné zřídit od 1. 1. 2020 ve školách, třídách, odděleních pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zřízené podle § 16 odst. 9 Školského zákona 561 / 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Pro tuto pozici příslušná škola již **nemusí mít Doporučení** školského poradenského zařízení. Asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem, který je financován ze státního rozpočtu (Phmax).

ASISTENT PEDAGOGA JAKO PODPŮRNÉ OPATŘENÍ

Je druhé nejčastěji doporučované podpůrné opatření. Jedná se o podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu podpůrného opatření. Podmínkou pro zřízení pozice je **platné Doporučení** školského poradenského zařízení a **podepsaný informovaný souhlas zletilého žáka nebo zákonného zástupce**. Žákovi může být poskytnut jen jeden asistent pedagoga. Rozsah činností a požadovaná odbornost jsou vždy definované v Doporučení školského poradenského zařízení.

Na práci asistenta pedagoga jsou kladeny určité požadavky, nejen formální, ale i kvalifikační, které podle dosaženého vzdělání zařadí asistenta pedagoga do vyšší nebo nižší úrovně činnosti. S tím také souvisí zařazení platové, tedy platová třída a platový stupeň.

FORMÁLNÍ KVALIFIKAČNÍ POŽADAVKY PRO PRÁCI ASISTENTA PEDAGOGA

K základním požadavkům pro práci asistenta pedagoga patří formální podmínky podle § 3 Zákona o pedagogických pracovnících č. 563 / 2004 Sb., a to:

- plná způsobilost k právním úkonům,
- odborná kvalifikace pro přímou pedagogickou činnost, kterou pracovník vykonává,